

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Mevrouw C.J. Schouten

Postbus 20401
2500 EK 's-Gravenhage

's-Gravenhage, 23 mei 2018

Onze referentie: RDA.2018.094

Betreft: Deel 2 Welzijn van paarden op paardenmarkten

Geachte mevrouw Schouten,

De Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) heeft in maart 2016 twee verzoeken over paardenmarkten ontvangen van uw ambtsvoorganger. Het eerste verzoek betrof welzijn van paarden op paardenmarkten. Dit is beantwoord met de zienswijze "Paardenmarkten in Nederland, Man en paard noemen" in maart 2017. Deze is gepresenteerd in een stakeholdersbijeenkomst en aan uw ambtsvoorganger aangeboden in diezelfde maand. De conclusie in 2017 was dat, indien aan een reeks randvoorwaarden wordt voldaan, het welzijn van paarden op paardenmarkten afdoende geborgd kan worden.

Onze zienswijze heeft impact gehad. De organisatoren van drie grote paardenmarkten, te weten Tynaarlo, Hedel en Elst, hebben een deel van de adviezen geïmplementeerd in het Protocol Welzijn Paardenmarkten dat zij gebruiken. De eerdere versie van het Protocol was in 2011 ontwikkeld als particulier initiatief van deze drie marktorganisaties, de KNMvD, de Dierenbescherming en de Sectorraad Paarden. In 2017 hebben de drie genoemde organisatoren van paardenmarkten het Protocol aangepast en wordt door hen als basis toegepast. Hierbij hebben zij de zienswijze van de Raad gebruikt. De Raad vindt dit een positieve ontwikkeling.

De Sectorraad Paarden heeft onlangs aangegeven zich te distantiëren van paardenmarkten indien hier het welzijn van de paarden niet goed geborgd is en verwijst voor een goede invulling van deze borging naar de zienswijze van de RDA. Tevens heeft deze Sectorraad gemeenten met paardenmarkten per brief opgeroepen alleen een vergunning te verstrekken aan markten die aan de adviezen van de RDA voldoen.

Het tweede verzoek betrof het in overleg treden met de betrokken gemeenten over de wijze waarop de waarborgen onderdeel gaan vormen van de door de gemeenten af te geven paardenmarktvergunningen. Hiertoe heeft de Raad de betreffende gemeenten benaderd en met de gemeenten Tynaarlo (Zuidlaardermarkt), Maasdriel (paardenmarkt Hedel) en Lingewaard (Bemmelse ponydagen) gesprekken gevoerd. Daarnaast zijn de grote paardenmarkten bezocht en twee kleinere markten.

Het is de Raad niet exact bekend in hoeveel gemeenten een paardenmarkt wordt gehouden. Er is op basis van digitaal beschikbare gegevens een lijst met 39 gemeenten opgesteld waar paardenmarkten worden gehouden. In de meeste gemeenten vindt er eens per jaar een paardenmarkt plaats. Naast de eerdergenoemde gesprekken heeft de Raad een enquête uitgezet bij de overige 35 gemeenten en bij 31 stichtingen die paardenmarkten organiseren. Hierop is een respons van 44% gekomen. Het aantal paarden dat op de markten van de respondenten wordt aangevoerd, lag tussen de 20 paarden/pony's tot meer dan 1000. Uit de enquête bleek dat bij ruim 70% van de markten minder dan 100 paarden worden aangevoerd. Bij minder dan 20% van markten komen meer dan 200 paarden.

Vanuit de evenementenverordening is voor het organiseren van paardenmarkten in nagenoeg alle gevallen een vergunning van de gemeente vereist. Afhankelijk van de omvang van de markt gaat het om alleen een melding of om een vergunningsaanvraag. Alleen kleinere markten op particulier terrein vallen hier buiten. Uit de gesprekken en enquête kwam naar voren dat er in vergunningen over het algemeen weinig eisen zijn ten aanzien van het paardenwelzijn. De volgende twee aspecten kwamen als belangrijkste redenen naar voren: 1) respondenten vinden dat paardenwelzijn nu al goed geregeld is op hun markt en 2) respondenten zien geen juridisch kader om als lagere overheid eisen te stellen aan dierenwelzijn. Tevens dringen diverse organisaties, zowel ngo's als een deel van de respondenten in de enquête aan op meer handhaving. Handhaving is een belangrijk basis voor de borging van het welzijn van paarden op paardenmarkten.

In maart 2018 zijn alle resultaten opnieuw bediscussieerd in een stakeholdersbijeenkomst.

Wat betreft het eerste aspect ziet de Raad nog ruimte voor verbetering waarbij we verwijzen naar de adviezen uit zijn zienswijze. De organisatoren van paardenmarkten geven allen aan het welzijn belangrijk te vinden, ook omdat de paarden op de markt veelal een traditie vormen en een trekpleister zijn voor publiek. De gemeenten lijken

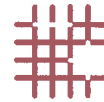
over het algemeen de problematiek rond het welzijn van paarden op de paardenmarkt echter niet als knellend te ervaren.

Bij het tweede aspect constateert de Raad dat er bij gemeenten soms twijfels zijn over de bevoegdheid van de gemeente om regels en randvoorwaarden te stellen ten aanzien van het welzijn van de paarden. Er zijn wel gemeenten die eisen stellen en deze onderbrengen onder bijvoorbeeld risico voor openbare orde en veiligheid. Een voorbeeld van een gemeente die borging van paardenwelzijn heeft ingebed in gemeentelijke regelgeving is de gemeente Tynaarlo met een specifieke Verordening op de paardenmarkten en afspraken binnen de lokale driehoek.

Zoals hierboven reeds aangegeven zijn er nog geen markten waar alle adviezen zijn geïmplementeerd. Middels de actualisatie van het Protocol zijn de adviezen die in de huidige praktijk realiseerbaar zijn op drie grote markten vastgelegd. Uit de enquête blijkt dat met name de grotere markten adviezen hebben overgenomen.

De RDA concludeert, op basis van gesprekken met gemeenten en andere stakeholders en de eigen enquête dat:

- de zienswijze door de grotere marktpartijen positief is opgepakt, onder andere door het eigen Protocol Welzijn Paardenmarkten te actualiseren op basis van de adviezen van de Raad.
- lang niet alle gemeenten bekend zijn met het Protocol Welzijn Paardenmarkten (noch het Protocol uit 2011, noch het geactualiseerde Protocol uit 2017) en de actualisatie alleen een verbetering bewerkstelligt op de grote markten. Het Protocol Welzijn Paardenmarkten 2017 is een vertaalslag naar maatregelen van dat deel van de adviezen die op de huidige (grote) paardenmarkten realiseerbaar zijn. Dit is een goede stap en kan als basis dienen voor andere gemeenten met paardenmarkten.
- andere direct betrokkenen zoals de Dierenbescherming en Sectorraad Paarden de zienswijze (actief) steunen en implementatie van de adviezen op iedere paardenmarkt nodig vinden.
- zijn advies aan gemeenten niet heeft geleid tot de gewenste aanpassingen voor de borging van het welzijn van de paarden op de markt.
- het nog niet gangbaar is om dierenwelzijnseisen te stellen bij het verlenen van een vergunning voor de organisatie van een paardenmarkt.
- het opnemen van de adviezen in de vergunning voordelen biedt, bijvoorbeeld op het gebied van handhaving door gemeenten.
- er twijfels bestaan bij gemeenten over de bevoegdheid van gemeente om eisen ten behoeve van het welzijn van dieren op te leggen; de juridische grondslag wordt betwist.

De RDA beveelt u daarom het volgende aan:

- De RDA adviseert om ruime bekendheid te (laten) geven aan de adviezen uit de zienswijze als basis voor de handhaving van paardenwelzijn op paardenmarkten.
- Het scheppen van duidelijkheid over de juridische houdbaarheid van het stellen van eisen aan dierenwelzijn door een gemeente. Bijvoorbeeld over de vraag hoe de model - APV en de lokale Evenementenverordening kunnen worden ingezet om flankerende kaders te stellen gebaseerd op de openbare orde en veiligheid.
- Er is behoefte bij gemeenten aan verheldering van de precieze toepasselijkheid van de Wet dieren op 'paardenmarkten', meer in het bijzonder of deze vallen onder de reikwijdte van artikel 2.16 Wet dieren ('vertoning van dieren'), alsmede over de mogelijkheden om andere dan wel hierbij aanvullende (welzijns)eisen te stellen. Ook voor de invulling van de handhaving van deze wet op paardenmarkten door uw NVWA bieden de adviezen van de Raad concrete handvatten.
- Extra aandacht voor lokaal deskundig toezicht en handhaving, bijvoorbeeld door het aanbieden van cursussen voor de organisatoren van de markten en het opleveren van statusrapporten over het welzijn van dieren door een onafhankelijke partij zodat de inspectielast door politie en NVWA beperkt kunnen blijven.

Naast bovenstaande punten, vragen we u ook om de adviezen uit de zienswijze van de Raad in ogenschouw te nemen die buiten de reikwijdte van de gemeente liggen en relevant zijn voor het welzijn van de paarden op een paardenmarkt. De kernpunten hiervan zijn het transport van de paarden naar en van de markt en de mogelijkheden voor een goede registratie van paarden en degene die het paard op de markt aanbiedt. Dit laatste verhoogt de traceerbaarheid van paarden en de aanbieders van paarden bij incidenten.

Mensen maken de markt. Voor het voortbestaan van paardenmarkten in Nederland vinden we het belangrijk dat alle betrokkenen partijen in alle openheid samenwerken om het welzijn van paarden te verbeteren.

Mocht u vragen of opmerkingen hebben, zijn we gaarne bereid deze met u te bespreken.

Hoogachtend,

Mr. Drs. Jan Staman
Voorzitter

Ir. Marc Schakenraad
Secretaris